

RAQAMLI PLATFORMALAR (DUOLINGO, QUIZLET, KAHOOT, WORDWALL, LMS TIZIMLARI)DAN FOYDALANISH SAMARADORLIGI

Shamsiyeva Madina Nemat qizi

Samarqand Davlat pedagogika instituti, Pedagogika nazariyasi va tarixi

yònalishi 2-bosqich magistranti

madinashamsiyeva0502@gmail.com

Annotatsiya: Ushbu maqolada ta'lim jarayonida raqamli platformalardan foydalanishning samaradorligi tahlil qilinadi. Zamonaviy ta'lim tizimida interaktiv va innovatsion texnologiyalar o'quvchilarning bilim olish jarayonini yanada qiziqarli va samarali tashkil etishga xizmat qilmoqda. Ayniqsa, Duolingo, Quizlet, Kahoot, Wordwall hamda turli LMS tizimlari ta'lim jarayonida o'quvchilarning mustaqil ishlash ko'nikmalarini rivojlantirish, bilimlarni mustahkamlash hamda o'qitish samaradorligini oshirishda muhim vosita sifatida qo'llanilmoqda. Maqolada ushbu platformalarning didaktik imkoniyatlari, o'qitish jarayonidagi afzalliklari hamda ularning ta'lim sifati va o'quvchilarning motivatsiyasiga ta'siri yoritib berilgan.

Kalit so'zlar: raqamli ta'lim, innovatsion texnologiyalar, onlayn platformalar, interaktiv o'qitish, masofaviy ta'lim.

Kirish

Zamonaviy ta'lim tizimi jadal rivojlanayotgan axborot texnologiyalari bilan chambarchas bog'liq holda takomillashib bormoqda. Raqamli texnologiyalarning keng joriy etilishi o'quv jarayonini tashkil etishda yangi imkoniyatlarni yaratdi. Bugungi kunda ta'lim muassasalarida an'anaviy o'qitish usullari bilan bir qatorda raqamli platformalardan foydalanish tobora keng tarqalmoqda. Bu esa o'quvchilarning bilim olish jarayoniga faol jalb qilinishini ta'minlaydi hamda o'qitish samaradorligini oshiradi.

Raqamli platformalar yordamida o'quv jarayonini interaktiv, qiziqarli va zamonaviy shaklda tashkil etish mumkin. Ayniqsa, til o'rganish jarayonida bunday vositalar muhim ahamiyat kasb etadi. Chunki ular orqali o'quvchilar so'z boyligini oshirish, grammatika qoidalarini mustahkamlash hamda mustaqil o'rganish ko'nikmalarini rivojlantirish imkoniyatiga ega bo'ladilar. Shu sababli ta'lim jarayonida zamonaviy platformalardan foydalanish bugungi kunning dolzarb masalalaridan biri hisoblanadi.

Raqamli platformalardan foydalanish ta'lim jarayonida o'quv materiallarini samarali yetkazish va o'quvchilarning bilim olish jarayonini faollashtirishga yordam beradi. Zamonaviy pedagogik yondashuvlarda

o'quvchilar markaziy o'rinni egallaydi va ular faol ishtirok etadigan interaktiv metodlardan foydalanish muhim hisoblanadi. Shu jihatdan Duolingo, Quizlet, Kahoot, Wordwall va LMS tizimlari o'quv jarayonini tashkil etishda muhim vosita sifatida xizmat qiladi. Bu platformalar o'quvchilarga bilimlarni mustaqil ravishda o'zlashtirish, takrorlash va mustahkamlash imkoniyatini yaratadi.

Raqamli platformalarning yana bir muhim afzalligi shundaki, ular ta'lim jarayonini yanada qiziqarli va interaktiv shaklga keltiradi. Masalan, Kahoot orqali tashkil etiladigan onlayn viktorinalar o'quvchilarni dars jarayoniga faol jalb etadi va ularning raqobat ruhini kuchaytiradi. Bunday faoliyatlar o'quvchilarning darsga bo'lgan qiziqishini oshiradi va ularni yangi bilimlarni o'rganishga undaydi. Wordwall platformasi esa turli xil interaktiv o'yinlar, moslashtirish mashqlari va testlar yaratish imkoniyatini beradi. Bu mashqlar o'quvchilarning bilimini mustahkamlash bilan birga ularning mantiqiy fikrlash qobiliyatini ham rivojlantiradi.

Quizlet platformasi orqali o'quvchilar turli kartochkalar yordamida yangi so'zlarni o'rganishi va ularni takrorlashi mumkin. Bu usul ayniqsa til o'rganish jarayonida samarali hisoblanadi. Kartochkalar orqali o'rganilgan so'zlar tezroq yodda qoladi va o'quvchilar ularni amaliy nutqda qo'llashni oson o'zlashtiradi. Duolingo platformasi esa o'yin elementlariga asoslangan bo'lib, unda mashqlar bosqichma-bosqich murakkablashib boradi. Bu esa o'quvchilarning bilimlarini tizimli ravishda rivojlantirishga yordam beradi.

Asosiy qism.

Raqamli ta'lim platformalari o'quv jarayonini tashkil etishda muhim didaktik vosita hisoblanadi. Bunday platformalar o'qituvchi va o'quvchi o'rtasidagi hamkorlikni mustahkamlash, bilimlarni interaktiv tarzda yetkazish hamda ta'lim sifatini oshirishga xizmat qiladi. Duolingo platformasi til o'rganish jarayonini o'yin elementlari asosida tashkil etishi bilan ajralib turadi. Bu platforma o'quvchilarga yangi so'z va iboralarni oson o'zlashtirishga yordam beradi hamda ularning o'rganishga bo'lgan qiziqishini oshiradi.

Quizlet platformasi esa turli kartochkalar, testlar va interaktiv mashqlar orqali bilimlarni mustahkamlash imkonini yaratadi. Ushbu platforma yordamida o'quvchilar yangi ma'lumotlarni tezroq eslab qolishlari hamda takrorlash orqali bilimlarini mustahkamlashlari mumkin. Kahoot platformasi esa ta'lim jarayoniga raqobat va o'yin elementlarini kiritish orqali o'quvchilarning faolligini oshiradi. Dars jarayonida o'tkaziladigan interaktiv viktorinalar o'quvchilarning darsga qiziqishini kuchaytiradi.

Wordwall platformasi o'qituvchilarga turli interaktiv mashqlar yaratish imkonini beradi. Bu mashqlar orqali o'quvchilar mustaqil ravishda bilimlarini sinab ko'rishlari va xatolarini tahlil qilishlari mumkin. LMS tizimlari esa ta'lim jarayonini boshqarish, o'quv materiallarini joylashtirish, topshiriqlarni nazorat

qilish va baholash jarayonlarini samarali tashkil etishga yordam beradi. Bunday tizimlar masofaviy ta'limni rivojlantirishda ham muhim rol o'ynaydi.

Raqamli platformalardan foydalanish o'quvchilarning mustaqil fikrlash, axborot bilan ishlash hamda zamonaviy texnologiyalardan samarali foydalanish ko'nikmalarini rivojlantiradi. Shu bilan birga, o'qituvchi uchun ham dars jarayonini yanada samarali tashkil etish imkoniyatini yaratadi. Natijada ta'lim sifati oshadi va o'quvchilarning bilim darajasi yanada mustahkamlanadi. Raqamli platformalarning samaradorligini yanada chuqurroq tahlil qilganda, ularning o'quv jarayoniga bir nechta ijobiy ta'siri aniqlanadi. Avvalo, o'quvchilarning motivatsiyasini oshirishda raqamli platformalar muhim rol o'ynaydi. Masalan, Duolingo va Kahoot kabi platformalar o'yin elementlarini (gamifikatsiya) qo'shishi orqali o'quvchilarning darsga qiziqishini kuchaytiradi, bilimlarni tezroq va samarali o'zlashtirishga yordam beradi.

Shuningdek, mustaqil o'rganish ko'nikmalarini rivojlantirish ham raqamli platformalarning afzalliklaridan biridir. Quizlet va Wordwall orqali o'quvchilar o'zlari uchun individual mashqlar yaratishi, ularni takrorlashi va bilimlarini sinab ko'rishi mumkin. Bu esa o'quvchilarda mustaqil fikrlash, vaqtni boshqarish va mas'uliyat hissini rivojlantiradi. Raqamli platformalar o'quvchilar va o'qituvchi o'rtasidagi interaktivlikni oshirish imkonini beradi. LMS tizimlari orqali topshiriqlar berish, ularni nazorat qilish va baholash osonlashadi, shuningdek, o'quvchilar darhol feedback olishi mumkin. Bu o'quv jarayonining samaradorligini oshiradi va o'quvchilarni faol ishtirok etishga undaydi.

Shuningdek, raqamli platformalar ta'limning individualizatsiyasini ta'minlaydi. Har bir o'quvchi o'z darajasiga mos mashqlarni bajarishi, zaif tomonlarini mustaqil ishlash orqali kuchaytirishi mumkin. Bu esa, o'quvchilarning bilim olish darajasini oshiradi va o'qituvchi uchun ham darsni moslashtirish imkoniyatini beradi. Bundan tashqari, raqamli platformalar ko'p turdagi o'quv uslublarini qo'llashga imkon yaratadi: vizual, eshitish, interaktiv va amaliy mashg'ulotlar orqali o'quvchilar turli kanallardan bilim olishlari mumkin. Masalan, Duolingo audio va matn orqali so'zlarni o'rgatsa, Kahoot esa interaktiv viktorinalar orqali bilimlarni mustahkamlaydi.

Shu bilan birga, raqamli platformalar global kommunikatsiya va hamkorlik imkoniyatlarini kengaytiradi. LMS tizimlari va onlayn platformalar yordamida o'quvchilar guruhda ishlash, loyihalar yaratish va boshqa mamlakatlardagi hamkasblari bilan tajriba almashish imkoniga ega bo'ladi. Bu esa o'quvchilarning kommunikativ va ijtimoiy ko'nikmalarini rivojlantirishga xizmat qiladi. Natijada, raqamli platformalardan foydalanish o'quv jarayonini interaktiv, individual va samarali qilish bilan birga, o'quvchilarning motivatsiyasi, mustaqil ishlash ko'nikmalari va bilim darajasini oshirishga

sezilarli hissa qo'shadi. Shuningdek, raqamli platformalar feedback va baholash jarayonini tezlashtiradi. LMS tizimlari orqali topshiriqlarni onlayn tarzda tekshirish va baholash mumkin, o'quvchilar esa natijalarni darhol ko'rib, o'z xatolarini tahlil qilish imkoniga ega bo'ladi. Bu o'quvchilarda o'z-o'zini baholash va o'rganishga bo'lgan mas'uliyat hissini oshiradi.

Oxirgi jihat sifatida, raqamli platformalar global hamkorlik va kommunikatsiya ko'nikmalarini rivojlantirish imkonini beradi. LMS tizimlari orqali o'quvchilar loyihalarda guruh bilan ishlash, onlayn hamkasblari bilan tajriba almashish va yangi pedagogik metodlarni qo'llash imkoniyatiga ega bo'ladilar. Bu esa ularni nafaqat bilimli, balki zamonaviy kommunikativ va texnologik jihatdan tayyor shaxs sifatida shakllantiradi. Bundan tashqari, raqamli platformalar o'quvchilarning tanqidiy fikrlash va muammolarni hal qilish ko'nikmalarini rivojlantirish imkonini beradi. Quizlet va Duolingo kabi platformalarda interaktiv mashqlar orqali o'quvchilar turli vaziyatlarni tahlil qiladilar, qarorlar qabul qiladilar va o'z natijalarini baholaydilar. Bu esa ularning fikrlash qobiliyatini mustahkamlashga yordam beradi.

Shuningdek, motivatsiya va o'z-o'zini boshqarish jihatidan raqamli platformalarning o'rni katta. O'yin elementlari, ball tizimi, darajalar va badges kabi gamifikatsiya vositalari o'quvchilarda raqobat ruhini uyg'otadi, shuningdek o'z o'rganish jarayoniga mas'uliyat bilan yondashishga undaydi. O'quvchilar o'z taraqqiyotini kuzatishi va muvaffaqiyatlarini ko'rishi ularni yanada faol qiladi.

Texnologiyalardan foydalanish jarayonida o'qituvchilarning roli o'zgaradi: ular endi faqat ma'lumot beruvchi emas, balki facilitator — o'quvchilarni yo'naltiruvchi va yordamchi sifatida faol qatnashadilar. Bu dars jarayonini individual va interaktiv shaklda tashkil etishga imkon beradi.

Shuningdek, raqamli platformalar ta'lim jarayonini shaffof va baholash imkoniyatlari bilan boyitadi. LMS tizimlari orqali topshiriqlar, testlar va mashqlar avtomatik tarzda baholanadi, o'quvchilar o'z xatolarini darhol ko'rishlari mumkin. Bu esa o'quvchilarda mustaqil o'rganish, xatolarni tahlil qilish va bilimlarini takomillashtirish odatini shakllantiradi.

Oxir-oqibat, raqamli platformalardan foydalanish nafaqat ta'lim jarayonini zamonaviylashtiradi, balki o'quvchilarning texnologik savodxonligi, mustaqil ishlash va kommunikativ ko'nikmalarini rivojlantirishga ham xizmat qiladi. Shu bilan birga, ular o'qituvchilarga ta'lim jarayonini samarali boshqarish va o'quvchilarning individual rivojlanishini kuzatish imkonini beradi.

Xulosa

Xulosa qilib aytganda, raqamli platformalar zamonaviy ta'lim jarayonining ajralmas qismiga aylanib bormoqda. Duolingo, Quizlet, Kahoot, Wordwall

hamda LMS tizimlari o'quv jarayonini interaktiv va samarali tashkil etishda muhim vosita hisoblanadi. Ushbu platformalar o'quvchilarning bilim olish jarayoniga faol jalb etilishiga, ularning motivatsiyasini oshirishga hamda mustaqil o'rganish ko'nikmalarini rivojlantirishga xizmat qiladi.

Shu sababli ta'lim muassasalarida raqamli platformalardan oqilona foydalanish, o'qituvchilarning axborot texnologiyalari bo'yicha malakasini oshirish hamda zamonaviy pedagogik yondashuvlarni keng joriy etish muhim ahamiyatga ega. Bu esa kelajakda ta'lim sifatini yanada oshirishga hamda raqobatbardosh mutaxassislarni tayyorlashga xizmat qiladi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. Jalolov J. Chet tilini o'qitish metodikasi. Toshkent: O'qituvchi, 2012. 210–218-betlar.
2. Xudoyberganova M. Zamonaviy pedagogik texnologiyalar va ularni ta'lim jarayonida qo'llash. Toshkent: Fan va texnologiya, 2019. 132–140-betlar.
3. Yo'ldoshev J., Usmonov S. Pedagogik texnologiya asoslari. Toshkent: O'qituvchi, 2014. 95–103-betlar.
4. Saidahmedov N. Yangi pedagogik texnologiyalar. Toshkent: Moliya nashriyoti, 2018. 67–74-betlar.
5. Xoliqov A. Pedagogik mahorat. Toshkent: Iqtisodiyot nashriyoti, 2017. 154–160-betlar.
6. Musurmonova O. Innovatsion ta'lim texnologiyalari. Toshkent: Fan, 2020. 88–94-betlar.